

LES LLETRES

Els nostres clàssics modernisats

Els nostres clàssics, de lectura difícil, han estat modernisats. Per què? Ja ho hem dit: perquè són de difícil comprensió. Açò que es fa ara amb els nostres escriptors clàssics, és el que s'ha fet amb els clàssics d'altres literatures. Si avui es llig fàcilment el *Quijote* per exemple, és perquè els castellans l'han modernisat tantes vegades com ha calgut. Una edició del *Quixote* tal com el va deixar Cervantes és menja d'erudits. El lector mitjà no l'entendria.

Si això és fet amb tots els clàssics, ¿quina raó oposaríem a la modernisació dels nostres? No cap raó. I ací tenim, dins la "Collecció Popular Barçino", unes magnífiques versions, degudament anotades, d'obres interessantíssimes que el gran públic no llegia. L'una és el *Libre d'Amic i Amat*, de Ramon Llull, de la que ja parlàrem, i l'altra és la *Crònica*, de Bernat Desclot. La "Popular Barçino" ha donat, en tres volums, tres fragments d'esta *Crònica*: *El Desafiament de Bordeus*, *La Croada contra Catalunya* i *L'Alliberament de Catalunya*. La versió i anotació del primer ha estat a càrrec del senyor Serra-Baldó, i la dels altres dos a càrrec del senyor Aramon i Serra. ¿Cal dir ara que han estat vençudes totes les dificultats que hi ha en la versió d'uns documents tan antics? Doncs, sí; han estat vençudes i la lectura dels textos esdevé planera, entenedora, agradable.

La *Crònica* de Desclot és interessant i apassionada. Aquells fets històrics que s'hi descriuen "vénen servides per una exposició ben ordenada i ponderada, filla de la mateixa sobrietat interna. L'estil és planer, però fluid, seré, però sostingut. De vegades el mateix dramatisme dels fets se l'enduu, i ateny una major volada; sempre, però, és just i cenyit, sense ampulositats, però amb encerts ex-

pressius innegables. Poques disquisicions inútils entrebanquen la marxa discursiva de la narració; l'acotació moral hi és mesurada i marginal —i no pas per això menys eficaç—. Les expressions de saba popular, en canvi, esmalten graciosament els millors passatges de la crònica; amb una frase feta o amb una petita expressió vulgar. Desclot reïx, a voltes, a donar el detall just que perfila un moment psicològic".

Per açò Desclot és qualificat de "cronista" model de l'Edat Mitjana", el fidel cronista del regnat de Pere el Gran, qui regí els destins de la nostra terra des del 1276 al 1285.

Detallar el contingut de la crònica no és possible en esta nota resencional. Cal llegir estos tres volums per a assabentar-se de les gestes del nostre monarca, cavaller noble i estrem que sabé conquistar una immortal anomenada. Els plans de Pere el Gran per a crear un imperi, els viatges per mar i per terra, les batalles terrestres i marítimes, amb les victòries d'En Roger de Llúria, la possessió de l'illa de Sicília després del famós motí conegut amb el nom de les "Vespres Sicilianes", les lluites amb Carles d'Anjou amb el desafiament de Bordeus, els actes singulars dels valerosos almo-gàvers..., en fi, la narració minuciosa de mil fets de la nostra gloriosa història, escrita dignament.

¿Com han estat fetes estes versions? S'ha seguit fidelment el text antic (tenint damunt la taula les fotocòpies del manuscrit) i no violentant les característiques de la llengua moderna. Calia no oblidar que estracta d'un text narratiu "la claredat i la fluència del qual calia conservar, per ésser una de les seues millors característiques" i, efectivament, no han estat oblidades.

CARLES SALVADOR

